

Občina Starše
OBČINSKA UPRAVA
Starše št. 93
2205 Starše

Številka: 082-06/2004-9/1
Datum: 5. 1. 2005

OBČINSKEMU SVETU
OBČINE STARŠE

ZADEVA: Predlog za obravnavo na seji Občinskega sveta občine Starše,
dne 19. 1. 2005

NASLOV: ODLOK O USTANOVITVI JAVNEGA ZAVODA MARIBORSKA
KNJIŽNICA

GRADIVO PRIPRAVILA: Mestna občina Maribor in Občinska uprava občine Starše

POROČEVALEC: Stanka VOBIČ

PREDLOG SKLEPA: **OBČINSKI SVET OBČINE STARŠE SPREJME ODLOK O
USTANOVITVI JAVNEGA ZAVODA MARIBORSKA
KNJIŽNICA MARIBOR V DRUGI OBRAVNAVI.**

ŽUPAN
OBČINE STARŠE
Vili DUCMAN

Obrazložitev:

Prilagamo vam predlog Odloka o ustanovitvi javnega zavoda Mariborska knjižnica in obrazložitev MO Maribor. V posredovanem predlogu odloka je glede na predhodno besedilo vrsta popravkov na osnovi različnih predlogov iz prve obravnave, ki pa – razen glede obračuna stroškov bibliobusa – ne spreminjajo določb, ki so povezane s pravicami in obveznostmi ustanoviteljev in so bile usklajene že pred prvo obravnavo odloka. Spremembe glede obračuna stroškov bibliobusa pa so finančno ugodnejše za vse občine razen za Mestno občino Maribor ter občino Hoče – Slivnica. Vse spremembe besedila so podrobneje pojasnjene v priloženem besedilu obrazložitve.

OBRAZLOŽITEV K PREDLOGU ODLOKA O USTANOVITVI JAVNEGA ZAVODA MARIBORSKA KNJIŽNICA MARIBOR – druga obravnava

1. Vsebina odloka

Širša obrazložitev posameznih predlaganih rešitev v Odloku o ustanovitvi javnega zavoda Mariborska knjižnica Maribor je bila podana v obrazložitvi ob prvi obravnavi akta. V povzetku gre za naslednje najpomembnejše vsebine predlaganega odloka:

Z Odlokom o ustanovitvi javnega zavoda Mariborska knjižnica Maribor obenem z usklajevanjem statusnih, organizacijskih in drugih določb z *Zakonom o uresničevanju javnega interesa za kulturo* – ZUJIK (Ur. list RS, št. 96/02, z *Zakonom o knjižničarstvu* – ZKNJ-1 (Ur. list RS, št. 87/01 in 96/02) ter z veljavnimi podzakonskimi akti, urejamo tudi soustanoviteljsko razmerje med Mestno občino Maribor in občinami Duplek, Rače – Fram, Starše - podpisnicami *Dogovora o delitvi skupnega premoženja občine Maribor* (MUV, št. 23/1997), kot tudi z občinama Hoče – Slivnica in Miklavž na Dravskem polju – podpisnicama *Sporazuma o načinu razdelitve premoženja Mestne občine Maribor* (MUV, št. 10/2001). Navedenih šest občin se je že v omenjenem *dogovoru oz. sporazumu* odločilo za soustanoviteljstvo v javnem zavodu Mariborska knjižnica Maribor. Ostale občine, v katerih knjižnica izvaja javno službo (Ruše, Lovrenc na Pohorju, Selnica ob Dravi, Pesnica, Kungota, Šentilj), so bile prav tako pozvane k prevzemu ustanoviteljskih pravic in obveznosti v soustanoviteljskem odnosu, vendar so se odločile za pogodbeno izvajanje knjižničarske javne službe, kar je po zakonu prav tako možno.

V okviru soustanoviteljskega razmerja navedenih občin do knjižnice z odlokom urejamo delitev skupnega premoženja, pri čemer vsaka od občin ohrani v lasti premoženje enot na svojem območju, javna infrastruktura za kulturo, ki služi izvajanju skupnih funkcij knjižnice pa predstavlja skupno premoženje. Odlok prav tako (skladno s predpisi) določa, kateri so skupni stroški ter število prebivalstva kot ključ delitve skupnih stroškov delovanja knjižnice. Delitev skupnih stroškov velja za vse občine, v katerih knjižnica izvaja javno službo – tudi za pogodbene partnerice knjižnice. Nadalje z odlokom urejamo postopke usklajevanja dela in stroškov knjižnice med knjižnico in posameznimi občinami ter v primeru skupnih stroškov tudi usklajevanje med občinami. Skladno z *Zakonom o lokalni samoupravi* (Ur. list Rs, št. 72/93 in 108/03) izvajajo pravice in obveznosti ustanoviteljev (razen za odločitve, ki so v pristojnosti mestnega oz. občinskih svetov) župani občin soustanoviteljic. Pri odločitvah, ki zadevajo vse občine, je predvideno odločanje z večino, ki onemogoča prevlado domicilne občine na škodo ostalih soustanoviteljic in obratno.

Področna zakonodaja ne predvideva več statuta kot internega splošnega akta javnih zavodov na področju kulture, s katerim bi ti podrobneje urejali organizacijska in druga vprašanja. Ustanovitveni akt je zato obsežnejši, saj vsebuje tudi tovrstne določbe.

2. Spremembe besedila odloka po prvi obravnavi

Predlagani Odlok o ustanovitvi javnega zavoda Mariborska knjižnica Maribor so v prvi obravnavi potrdile vse občine soustanoviteljice.

V razpravah ob obravnavi so bile podane pripombe in predlogi za dopolnitve ali spremembe posameznih določb predlaganega besedila akta, ki so bile v pripravi akta za drugo obravnavo praviloma tudi upoštevane. Ker je Mestni svet Mestne občine Maribor sočasno z odlokom o ustanovitvi Mariborske knjižnice obravnaval tudi ustanovitvene akte za šest drugih javnih zavodov na področju kulture, smo ravnali po priporočilu, da se smiselno upoštevajo tudi pripombe k drugim ustanovitvenim aktom, če bi prispevale k izboljšanju besedila ustanovitvenega akta knjižnice. Največ pripomb in dopolnil je bilo predlaganih v razpravi Mestnega sveta Mestne občine Maribor in njegovih organov (Statutarno pravna komisija, Odbor za kulturo, šolstvo in šport), nekaj predlogov sprememb in dopolnil je bilo tudi s strani Mestne uprave Mestne občine Maribor, Ministrstva za kulturo ter Mariborske knjižnice. V obravnavi odloka v občinskih svetih drugih občin je bilo (z izjemo predloga Občinskega sveta Občine Starše) izrečenih nekaj pripomb redakcijske narave. Spremembe predhodnega besedila akta ob upoštevanju teh pripomb in priporočil (razen predloga Občine Starše, ki ga pojasnjujemo v nadaljevanju) ne spreminjajo razmerij med ustanoviteljicami in knjižnico ter medsebojnih razmerij med ustanoviteljicami, niti ne gre za pomembnejše spremembe v določbah o nalogah, organizacijski strukturi, načinu dela itd. zavoda.

Predlog Občine Starše pa posega v način delitve stroškov za delovanje knjižnice med občinami. Občina Starše je za pripravo akta za drugo obravnavo postavila dve alternativni zahtevi:

- spremembo načina obračuna splošnih stroškov (uvesti delilno razmerje, ki bi upoštevalo različno dostopnost prebivalcev posamezne občine do storitev knjižnice), ali
- spremembo delitve stroškov bibliobusa (predlagano delitev po številu postajališč posamezne občine naj se nadomesti z delitvijo po številu prebivalcev občin, v katerih se izvaja izposoja z mobilno knjižnico).

Prvi predlog Občine Starše zahteva izdelavo dodatnih meril o dostopnosti storitev knjižnice, ter glede na to, da ni zakonskih ali podzakonskih določil o taki delitvi skupnih stroškov, predpostavlja konsenz občin o tem. K uveljavitvi takega predloga sta pomisleka zlasti: da bi bil z nižjimi plačili dejansko stimuliran neenakomeren razvoj storitev knjižnice in da bi glede na različne interese občin težko prišli do konsenza (le-ta pa bi z odlokom zavezoval občine ustanoviteljice, ne pa tudi občin pogodbenih partneric).

Glede alternativnega predloga Občine Starše, pa je potrebna nekoliko širša obrazložitev: Krovni zakon določa, da se stroški javnega zavoda, ki ga je ustanovilo več občin, med te delijo v razmerju števila prebivalcev teh občin – če se ustanoviteljice ne dogovorijo drugače (ZUJIK, 31. člen). Področni zakon (ZKNJ-1, 53. člen) ter *Pravilnik o načinu določanja skupnih stroškov osrednjih knjižnic, ki zagotavljajo knjižnično dejavnost v več občinah, in stroškov krajevnih knjižnic* (Ur. list RS, št. 19/03) pa natančneje določata

uporabo kriterija števila prebivalcev ter vrste skupnih stroškov, ki podležejo tej delitvi. V primeru stroškov izvajanja izposoje in drugih programov javne službe, ki se izvajajo z bibliobusom, gre za stroške, ki po zakonu in pravilniku ne sodijo v skupne stroške, ampak med stroške, ki jih mora pokriti vsaka občina sama, po drugi strani pa navedeni pravilnik tudi za stroške bibliobusa določa sofinanciranje v razmerju po številu prebivalcev (in sicer le tistih občin, v katerih se izvajajo javna služba z mobilno knjižnico). Določilo je ustrezno na primer za knjižnice, ki iz osrednje knjižnice izvajajo javno službo v drugih občinah z bibliobusom, spregleda pa, da – kot v našem primeru – obstajajo občine, ki imajo krajevne knjižnice za del prebivalstva in postajališča bibliobusa za drug del prebivalstva. V teh primerih ocenjujemo, da je delitev stroškov bibliobusa po skupnem številu prebivalcev manj ustrezna, zato smo v prvotnem predlogu predlagali ohranitev sedanjega načina delitve stroškov bibliobusa po številu postajališč v vsaki občini. O tem je bil dosežen konsenz v predhodnih usklajevanjih z župani. Po predlogu Občine Starše o spremembi izračuna stroškov bibliobusa pa je potrebno upoštevati določbe iz obeh zakonov ter pravilnika, saj ni več konsenza o drugačni delitvi (ki je glede na določila krovnega zakona v takem primeru nujen).

Predlog Občine Starše je bil obravnavan na seji koordinacije županov 15. 11. 2004, kjer do poenotenja stališč županov ni prišlo, sprejet pa je bil dogovor, da se o delitvi stroškov bibliobusa (skladno z zakonom in predpisom) opravi usklajevalni sestanek z vodstvom Občine Starše in drugimi prizadetimi občinami. Na sestanku z vodstvom Občine Starše je ta vztrajala pri uveljavitvi delitve stroškov bibliobusa po številu prebivalcev. Konkreten izračun take delitve stroškov bibliobusa ter primerjava z delitvijo stroškov po postajališčih (ob sedanjem številu le-teh) je pokazal, da gre za pomembno znižanje stroškov za občino Starše (-1,7 mio SIT letno) in Miklavž na Dravskem polju (-1,2 mio), znižanje stroškov za občine Duplek, Pesnica, Rače – Fram (cca -0,6 mio) ter za manjše zmanjšanje za občino Kungota in Šentilj. Obračun stroškov bibliobusa po številu prebivalcev pa povzroči dodatne obremenitve za občino Hoče - Slivnica (1 mio SIT) in Maribor (4,3 mio SIT letno). Z vodstvi prizadetih občin (Hoče - Slivnica, Maribor) smo opravili razgovor ter ugotovili, da ne nasprotujejo delitvi stroškov, kakor jo določa zakon in pravilnik (v kolikor ni drugačnega dogovora).

Glede na povedano smo v besedilu odloka o ustanovitvi za drugo obravnavo spremenili določbe o delitvi stroškov bibliobusa po številu prebivalcev občin s postajališči bibliobusa, kakor to določata področni zakon in naveden pravilnik o določanju skupnih stroškov knjižnic.

3. Pregled pripomb in predlogov sprememb ter neupoštevanih predlogov sprememb v besedilu predloga odloka za drugo obravnavo

- 1. člen: *Besedilo 1. člena odloka je usklajeno z naslovom odloka* (ustanovitev javnega zavoda in ne le uskladitev z zakonom) (pripomba Statutarno-pravne komisije MO Maribor, v nadaljevanju: SPK).
- 1. člen: *Natančneje so določene pristojnosti organov ustanoviteljev glede izvajanja ustanoviteljskih pravic in obveznosti* (pripomba SPK).
- 3. člen: *Črtati celoten člen* (predlog SPK); ni upoštevano:

- Člen, ki navaja klavzulo o enakovrednem obravnavanju moških in ženskih nazivov in poimenovanj, ohranjamo, saj se nasploh uveljavlja v pravnih aktih kot izraz zahteve po enakopravnosti spolov.
- 4. - 7. člen: redakcijske pripombe glede vrstnega reda členov (predlog SPK).
 - 5. člen: dopolnjeno s »skladno z zakonom in predpisi«:
Smiselno je upoštevana pripomba Ministrstva za kulturo (v nadaljevanju: MK), da izvaja knjižnica javno službo za druge občine ne zgolj po volji teh in ustanoviteljev, ampak tudi države, ki s predpisom določi mrežo knjižnic – izvajalk javne službe.
 - Za 7. členom *dati nov člen o žigu javnega zavoda* (predlog MK); ni upoštevano:
Zakonsko je določena uporaba pečatov le za državne organe in zavode (Zakon o pečatih državnih organov v RS). Zavod lahko sam z internim aktom določi obliko in rabo pečatov, zakonsko pa zanj pečati oz. žigi niso obvezni.
 - 11. člen: dodano: »v celoti«: redakcijska dopolnitev za jasnejše razlikovanje med posameznimi storitvami in dejavnostjo v celoti.
 - 14. člen: Prezeta dikcija iz ustanovitvenih aktov drugih mariborskih javnih zavodov s področja kulture (več predlagateljev).
 - 17. člen: *Pogoje za imenovanje direktorjev poenotiti med zavodi* (pripombe iz razprave v pristojnih odborih v Mestnem svetu MO Maribor): ni upoštevano zaradi zakonskih določil ter specifične splošne knjižnice. Zaradi praktičnih težav, ki nastopajo pri postopku izbire in imenovanja direktorja, je *spremenjeno določilo o aktivnem znanju slovenskega jezika* (predlog mestne uprave MO Maribor) ter vključen redakcijski popravek glede obveznosti kandidata, da predloži biografijo in program dela.
 - 18. in 20. člen: *Črtana so določila o rokih za obvestitev kandidata* (del drugega odstavka 18. člena) *ter določila o pravnem pouku v obvestilu kandidatom* (prvi odstavek 20. člena) (predlog mestne uprave MO Maribor):
Črtane navedbe, ki so definirale postopek sveta zavoda pri imenovanju direktorja, so sledile določbam Zakona o zavodih (ZZ, 35. in 36. člen). S postopkom, kot ga določa Zakon o knjižničarstvu (ZKnj-1, 17. člen), roki iz Zakona o zavodih niso izvedljivi, zato je smiseln umik določb, ki bi lahko vodila v dvoumnosti pri izvedbi postopkov.
 - 20. člen, zadnji odstavek: *Določiti možnost zaposlitve direktorja po izteku mandata na »prosto delovno mesto, ki ga je zasedal pred imenovanjem«* oziroma nasproten predlog: *naj se ne zagotavlja delovnega mesta direktorju po izteku mandata* (predlogi iz razprave v mestnem svetu MO Maribor); ni potrebno spreminjati besedila odloka:
Gre za dobesedno navedbo zakonskega določila (ZUJIK, 50. člen), ki delavcem, ki so bili pred nastopom mandata za nedoločen čas zaposleni v zavodu, ohranja pripadajoče pravice iz takega delovnega razmerja tudi po prenehanju mandata. Te pravice pa ne vključujejo istega ali trajnega delovnega mesta.
 - 21. člen, tretji odstavek, 2. alineja: *črtano »neutemeljeno«* (predlog SPK):
S popravkom je dan poudarek obveznosti direktorja, da spoštuje odločitve sveta zavoda. Vnaprejšnje domneve nezakonitih oz. strokovno ali poslovno spornih odločitev sveta ni smiselno vnašati v ustanovitveni akt.
Predzadnji in zadnji odstavek: upoštevani so predlogi redakcijskih popravkov (SPK, MK):

- Med predlogom SPK, da se del besedila, ki določa postopek uveljavljanja sodnega varstva razrešenega direktorja črta, in predlogom MK, ki predlaga dopolnitve z natančnejšimi določili, smo se odločili za upoštevanje predloga SPK.
- 23. člen: upoštevani predlogi redakcijskih popravkov (SPK, MK); *dopolnjene so naloge direktorja* (10., 11., 13., 14. in 15. alineja) po vzorcu ustanovitvenih aktov drugih mariborskih javnih zavodov na področju kulture.
 - 23. člen v povezavi z 29. členom: *Direktor naj pripravi in predlaga, svet zavoda pa sprejema splošne akte zavoda* (predlogi iz obravnave v mestnem svetu MO Maribor); ni upoštevano:
 - Svet zavoda po ZUJIK nima upravnih nalog, ampak ima nadzorno funkcijo, zato vse akte sprejema direktor, svet pa daje soglasje k najpomembnejšim aktom zavoda (ZUJIK, 35. in 42. člen).
 - 24. člen, tretji odstavek: *Dodana je določba o nadomeščanju direktorja* (povzeto po rešitvah iz ustanovnih aktov drugih mariborskih javnih zavodov na področju kulture). Predlog, da *naj bo pomočnik direktorja tudi namestnik direktorja* (Odbor za kulturo, šolstvo in šport MO Maribor) ni upoštevan:
 - Potrebno je upoštevati, da je pomočnik imenovan za vodenje enega od področij (poslovanje, finance, strokovne naloge...), namestnik pa prevzema odgovornost za celotno poslovanje zavoda. Pomočnik direktorja je lahko tudi namestnik direktorja, odločitev pa je prepuščena direktorju.
 - 26. člen: *Spremenjeno določilo o aktivnem znanju slovenskega jezika* – glej obrazložitev k 17. členu.
 - 28. člen, 2. odstavek: *Vključeno določilo o nezdržljivosti funkcij* (povzeto po drugih ustanovitvenih aktih mariborskih javnih zavodov na področju kulture); 3. odstavek: *Mandat svetu začne teči z dnem konstituiranja* (namesto z dnem imenovanja), saj je zaradi več ustanoviteljev postopek lahko dolgotrajnejši. Kontinuiteta delovanja je zagotovljena z določili 28. člena (predlog mestne uprave MO Maribor); 4. odstavek: *sprememba »imenovan« v »konstituiran«* (predlog mestne uprave MO Maribor):
 - Gre za spremembo, ki določa kontinuiteto delovanja sveta zavoda med imenovanjem in konstituiranjem novega sveta po izteku mandata staremu.
 - 29. člen: *Dopolnjene navedbe nalog sveta zavoda* in sicer s povzemanjem po drugih ustanovitvenih aktih mariborskih javnih zavodov na področju kulture (alineje 6-8) in vključitev nalog iz 47. in 48. člena akta (alineja 9) (predlog MK).
 - 30. člen: Črtan je drugi odstavek, s čimer je *poenostavljen postopek izvolitve predstavnikov zaposlenih* (predlog SPK); posledično tudi redakcijski popravek v 3. odstavku 33. člena.
 - 31. člen: redakcijski popravek.
 - 32. člen, 2. odstavek je vključen v 4. odstavek 30. člena.
 - 33. člen, 1. odstavek, 2. alineja: *Vključeno določilo, povezano z navedbo nezdržljivosti funkcij* (28. člen); 3. alineja: *dopolnjeno s kriterijem ugotavljanja neudeležbe* (predlog MK); zadnja alineja: *črtana formulacija o delovanju proti interesom zavoda*:
 - V obširni razpravi v Mestnem svetu MO Maribor in njegovih odborih ob prvi obravnavi ustanovitvenih aktov mariborskih javnih zavodov na področju kulture so bili v zvezi s sestavo organov zavoda, zastopanostjo stroke, javnem interesu, interesih zavoda ipd. podani različni, pogosto nasprotujoči si predlogi. V

- predlaganem popravku besedila sledimo pojmovanju, da strokovni svet ščiti interes stroke (in zaposlenih), svet zavoda pa interes ustanoviteljev, ter da je interes zavoda podrejen tema dvema, oziroma je njun rezultat.
2. in 3. odstavek: *Črtana je navedba, da lahko tudi direktor zavoda predlaga razrešitev člana sveta ali strokovnega sveta* (predlog iz obravnave v mestnem svetu MO Maribor).
- 34. člen, 2. odstavek: *Dopolnjen je z določbo o neveljavnosti aktov, če ne pridobijo soglasja sveta zavoda* (predlog iz obravnave v mestnem svetu MO Maribor); 3. in 4. odstavek: redakcijski popravki.
 - 35. člen, 1. odstavek, 6. alineja: *Dodan akt o varstvu pri delu in požarni varnosti* (predlog MK); 1. odstavek, predzadnja zadnja alineja: *dodan poslovnik kakovosti* (predlog Mariborske knjižnice Maribor).
 - 41. člen, zadnji odstavek, 42. člen in 46. člen, peti in nov šesti odstavek: *Sprememba načina financiranja stroškov mobilne knjižnice* (zahtevek Občinskega sveta Občine Starše):
Zahtevana sprememba načina izračuna stroškov posamezne občine za bibliobus je v skladu s *Pravilnikom o načinu določanja skupnih stroškov osrednjih knjižnic, ki zagotavljajo knjižnično dejavnost v več občinah, in stroškov krajevnih knjižnic* (Ur. list RS, št. 19/2003). Glede na postavljeno zahtevo Občine Starše ter po usklajevalnih razgovorih lahko ugotovimo, da med občinami ni konsenza o predhodno predlaganem načinu izračuna in delitvi stroškov bibliobusa po postajališčih in je zato potrebno upoštevati določbe navedenega pravilnika, kakor sicer zahteva Občina Starše. Ker gre v tem primeru za skupno financiranje stroškov mobilne knjižnice vseh občin, v katerih so postajališča bibliobusa (po ključu števila prebivalcev), sledi, da je potrebno preprečiti možnost, da bi posamezna občina širila mrežo postajališč bibliobusa v breme ostalih občin s postajališči bibliobusa. To je storjeno z omejitvijo, da mora knjižnica pri odstopanjih od standardov pridobiti soglasje vseh prizadetih občin (razen če občina, ki povzroči povečanje stroškov, zagotovi sredstva za dodatne stroške, ki bi nastali z njenimi odločitvami) – glej nov zadnji odstavek 46. člena.
 - 44. člen, zadnji odstavek: *dodan vir podatkov za »število prebivalcev«* (predlog mestne uprave MO Maribor).
 - 49. in 51. člen, 2. odstavek: redakcijski popravki.
 - 53. člen: brisanje določil o pristojnostih organov ustanoviteljev, ki so navedene že v 1. členu.

4. Finančne posledice sprejetja odloka

Sprejetje odloka nima neposrednih finančnih posledic za proračune občin ustanoviteljic, saj je obseg potrebnih proračunskih sredstev odvisen od obsega dejavnosti knjižnice. O obsegu dejavnosti knjižnice ter s tem povezanih stroških se občine ustanoviteljice ter pogodbenice partnerice usklajujejo s knjižnico ter med seboj. Odlok z urejanjem odnosov med knjižnico, občinami ustanoviteljicami in občinami pogodbenimi partnericami vzpostavlja statusno in pravno urejeno okolje za izvajanje javne službe in ustrezno delitev stroškov med občinami uporabnicami storitev knjižnice.

5. Predlog sklepa

Občine soustanoviteljice knjižnice morajo sprejeti odlok o ustanovitvi javnega zavoda v enakem besedilu. Morebitni spreminjevalni predlog se da v obliki amandmaja, o njegovem sprejetju odloča vsaka od občin ustanoviteljic, zato je v primeru amandmaja potrebno predhodno usklajevanje med njimi. Predlagamo, da se v primeru vloženih amandmajev usklajevanje opravi na sestanku županov občin ustanoviteljic.

Občinskim svetom občin Duplek, Hoče – Slivnica, Miklavž na Dravskem polju, Rače – Fram in Starše ter Mestnemu svetu mestne občine Maribor je predlagan sprejem sklepa:

»... sprejme Odlok o ustanovitvi javnega zavoda Mariborska knjižnica Maribor v drugi obravnavi.«

Pripravil:

DANIEL SAJKO, svetovalec župana

Mestna občina Maribor
Ulica heroja Staneta 1
2000 Maribor